

BEZROBOCIE NA TERENACH WIEJSKICH
WOJEWÓDZTWA ZACHODNIOPOMORSKIEGO
W 2015 ROKU

OPRACOWANIE:

WYDZIAŁ BADAŃ I ANALIZ

BIURO STATYSTYKI PUBLICZNEJ

SZCZECIN 2016

Spis treści

Wstęp	3
1. Aktywność ekonomiczna ludności według miejsca zamieszkania	4
2. Bezrobocie rejestrowane na terenach wiejskich województwa zachodniopomorskiego w 2015 roku	6
2.1. Liczba osób bezrobotnych zamieszkujących obszary wiejskie.....	6
2.2. Bilans osób bezrobotnych z terenów wiejskich.....	8
2.3. Struktura osób bezrobotnych z terenów wiejskich według wieku, wykształcenia, stażu pracy i czasu pozostawania bez pracy.....	11
2.4. Bezrobotni będący w szczególnej sytuacji na rynku pracy	13
Podsumowanie	15

Wstęp

Województwo zachodniopomorskie powstało w wyniku reformy administracyjnej w 1999 roku, z połączenia dawnych województw: szczecińskiego i koszalińskiego oraz części: gorzowskiego, pilskiego i słupskiego. Obecnie region składa się z 21 powiatów – 18 ziemskich i trzech miastach na prawach powiatu tj. Szczecin, Koszalin i Świnoujście oraz 114 gmin. Obszar województwa wynosi 22 892,48 km², według danych z dnia 31 grudnia 2015 roku teren ten zamieszkiwało 1 710,5 tys. osób, z czego 1 079,5 tys. w wieku produkcyjnym.

Region charakteryzuje wysoki poziom urbanizacji – 68,6% (Polska – 60,3%). Na obszarach wiejskich według danych z końca 2015 roku mieszkało 31,4% populacji województwa (537,7 tys. osób). Wśród 18 powiatów ziemskich najwyższy udział zamieszkujących wieś notowano w powiatach: koszalińskim – 79,1%, pyrzyckim – 58,3%, polickim – 54,8%, gryfińskim – 54,3%, choszczeńskim – 52,6%, świdwińskim – 50,2%. Z danych dotyczących migracji w województwie zachodniopomorskim wynika, że liczba imigrantów nie rekompensuje skali emigracji, a saldo migracji ogółem w 2013 i 2014 roku przyjmowało ujemne wartości. Odmienna sytuacja zauważalna jest w przypadku analizy kierunków migracji w obrębie województwa. Wedle danych saldo migracji na obszarach miejskich jest ujemne, a na wsi przyjmuje dodatnie wartości¹.

W niniejszym opracowaniu przedstawiono stan i strukturę osób bezrobotnych z terenów wiejskich województwa zachodniopomorskiego, a także bilans i skalę aktywizacji w tej grupie bezrobotnych. Dla porównania zaprezentowano także sytuację osób bezrobotnych zamieszkujących miasta w regionie. Źródłem danych i informacji były wyniki z Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności Głównego Urzędu Statystycznego, a z obszaru bezrobocia rejestrowanego sprawozdania o rynku pracy MPiPS-01 i załącznik 5 do tego sprawozdania.

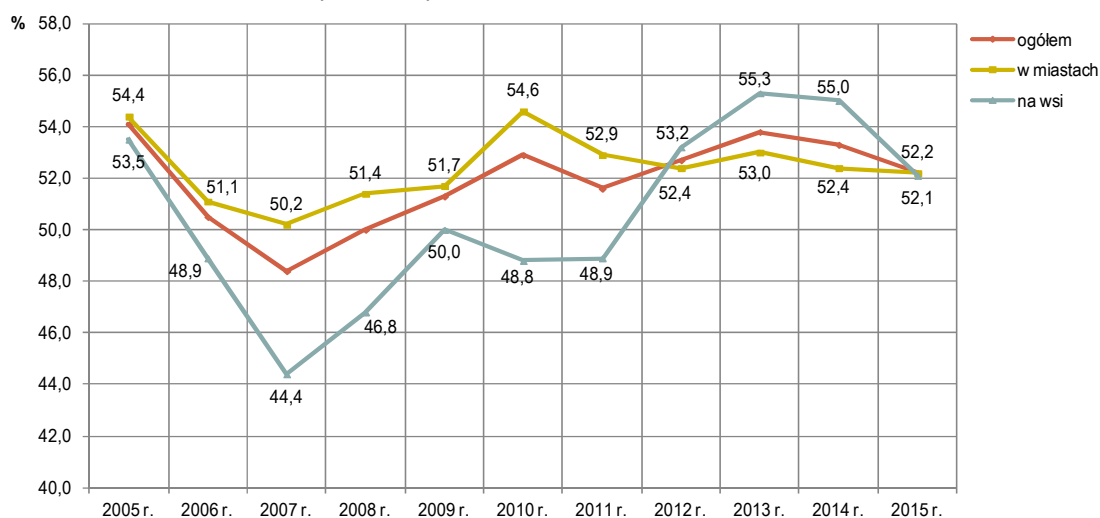
---

¹ „Ludność, ruch naturalny i migracje w województwie zachodniopomorskim w 2014 roku”, Urząd Statystyczny w Szczecinie; INFORMACJE I OPRACOWANIA STATYSTYCZNE, Szczecin 2015

1. Aktywność ekonomiczna ludności według miejsca zamieszkania

Zgodnie z wynikami Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności w IV kwartale 2015 roku współczynnik aktywności zawodowej² mieszkańców województwa zachodniopomorskiego kształtował się na poziomie 52,2% wobec 53,3% w analogicznym okresie 2014 roku. Wśród osób z terenów wiejskich w ostatnim kwartale 2015 roku powyższy wskaźnik wyniósł 52,1% i był o 2,9 pkt proc. niższy niż w IV kwartale 2014 roku. Mieszkańcy miast charakteryzowali się nieznacznie wyższym współczynnikiem aktywności zawodowej wynoszącym w IV kwartale 2015 roku 52,2%, o 0,2 pkt proc. mniej niż przed rokiem i o 0,1 pkt proc. więcej niż w grupie osób z obszarów wiejskich.

Wykres 1. Współczynnik aktywności zawodowej ludności województwa zachodniopomorskiego według miejsca zamieszkania w latach 2005 – 2015 (IV kwartał)

Źródło: opracowanie własne WUP w Szczecinie na podstawie wyników BAEL GUS (Bank Danych Lokalnych).

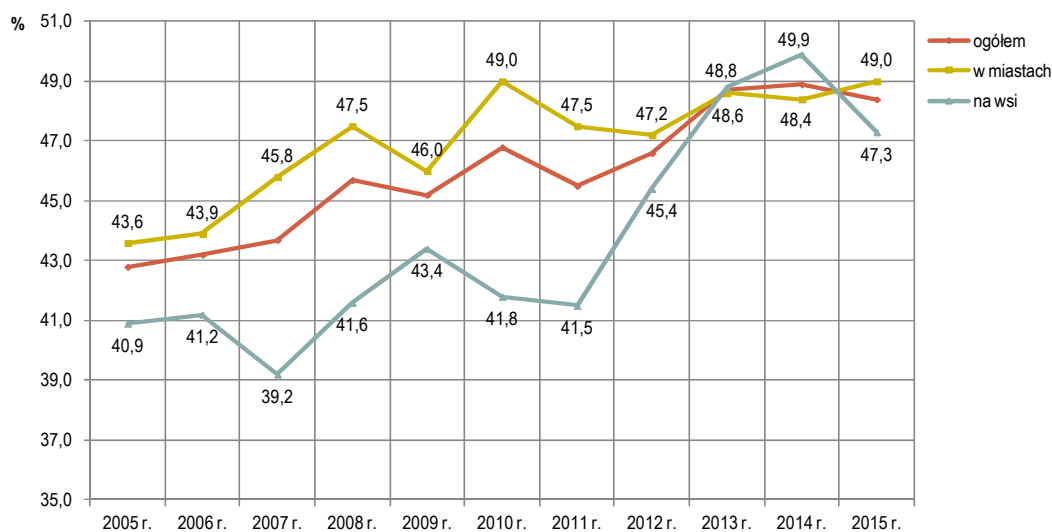
Na wykresie nr 2 zaprezentowano wskaźnik zatrudnienia³ mieszkańców województwa zachodniopomorskiego, który w ciągu roku zmniejszył się z 48,9% w IV kwartale 2014 roku na 48,4% w IV kwartale 2015 roku. Wśród mieszkańców obszarów wiejskich pracowało 47,3% ludności wobec 49,9% w analogicznym okresie ubiegłego roku tj. o 2,6 pkt proc. mniej. Wskaźnik zatrudnienia wśród mieszkańców miast był wyższy niż w grupie rezydentów terenów wiejskich i wyniósł w IV kwartale 2015 roku 49,0%, o 0,6 pkt proc. więcej niż przed rokiem.

Wyniki badania aktywności ekonomicznej ludności z IV kwartału 2015 roku informują o dalszej poprawie sytuacji na rynku pracy. Stopa bezrobocia (liczona według metodologii BAEL GUS) dla ludności ogółem w województwie zachodniopomorskim zmniejszyła się o 0,8 pkt proc. w stosunku do wyników z IV kwartału 2014 roku (z 8,0% na 7,2%). Mniej optymistyczne zmiany zaobserwowano wśród mieszkańców wsi, gdzie w ostatnich latach notowano wyraźny spadek stopy bezrobocia. Zgodnie z wynikami z ostatniego kwartału 2015 roku bezrobocie na terenach wiejskich wyniosło 9,7% wobec 9,4% przed rokiem. W przypadku mieszkańców miast notowano spadek stopy bezrobocia w skali roku o 1,4 pkt proc. (z 7,5% na 6,1%).

² Współczynnik aktywności zawodowej to procentowy udział aktywnych zawodowo danej kategorii w ogólnej liczbie ludności danej kategorii (wyróżnianej m.in. ze względu na wiek, płeć, miejsca zamieszkania, poziom wykształcenia, stan cywilny).

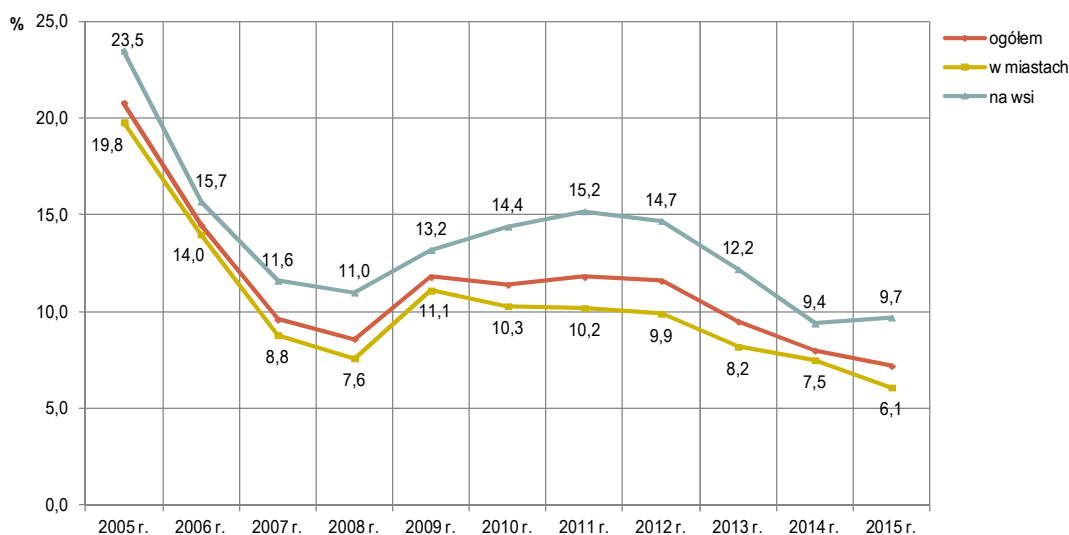
³ Wskaźnik zatrudnienia to procentowy udział pracujących danej kategorii w ogólnej liczbie ludności danej kategorii.

Wykres 2. Wskaźnik zatrudnienia ludności województwa zachodniopomorskiego według miejsca zamieszkania w latach 2005 – 2015 (IV kwartał)

Źródło: opracowanie własne WUP w Szczecinie na podstawie wyników BAEL GUS (Bank Danych Lokalnych).

Wykres 3. Stopa bezrobocia ludności województwa zachodniopomorskiego według miejsca zamieszkania w latach 2005 – 2014 (IV kwartał)

Źródło: opracowanie własne WUP w Szczecinie na podstawie wyników BAEL GUS (Bank Danych Lokalnych).

W tabeli 1 zestawiono wyżej opisane wskaźniki z badania aktywności ekonomicznej ludności przedstawiające sytuację osób z terenów wiejskich na rynku pracy według województw. Z zaprezentowanych danych wynika, że wartości poszczególnych wskaźników dla województwa zachodniopomorskiego różnią się od tych obrazujących sytuację w Polsce i w pozostałych województwach. Współczynnik aktywności zawodowej ludności wiejskiej w Polsce w IV kwartale 2015 roku wyniósł 56,3% wobec 56,2% w analogicznym okresie ubiegłego roku. Najwyższy współczynnik aktywności zawodowej notowano w województwie świętokrzyskim – 60,2%, a najniższy w województwie zachodniopomorskim – 52,1%. Wskaźnik zatrudnienia mieszkańców obszarów wiejskich wahał się od 46,9% w województwie podkarpackim do 55,7% w województwie wielkopolskim. Największym bezrobociem w IV kwartale 2015 roku charakteryzowała się ludność wiejska zamieszkująca województwo podkarpackie – 13,6%, zaś najniższe notowano w województwie podlaskim – 5,2%.

Tabela.1. Współczynnik aktywności zawodowej, wskaźnik zatrudnienia i stopa bezrobocia osób zamieszkujących obszary wiejskie według województw w IV kwartale 2014 i 2015 roku

Województwo	Współczynnik aktywności zawodowej (%)			Wskaźnik zatrudnienia (%)			Stopa bezrobocia (%)		
	2014 r.	2015 r.	wzrost/ spadek w pkt proc.	2014 r.	2015 r.	wzrost/ spadek w pkt proc.	2014 r.	2015 r.	wzrost/ spadek w pkt proc.
Polska	56,2	56,3	0,1	51,4	52,0	0,6	8,5	7,6	-0,9
Dolnośląskie	54,5	55,7	1,2	49,1	52,0	2,9	10,0	6,5	-3,5
Kujawsko – pomorskie	57,5	57,7	0,2	51,5	54,0	2,5	10,5	6,5	-4,0
Lubelskie	57,0	55,4	-1,6	51,9	50,6	-1,3	9,0	8,8	-0,2
Lubuskie	52,5	54,1	1,6	49,3	50,7	1,4	6,7	6,3	-0,4
Łódzkie	57,9	58,8	0,9	53,6	55,2	1,6	7,7	6,2	-1,5
Małopolskie	55,0	54,8	-0,2	51,2	51,1	-0,1	7,0	6,6	-0,4
Mazowieckie	60,2	58,9	-1,3	55,6	54,7	-0,9	7,6	7,1	-0,5
Opolskie	54,3	53,8	-0,5	51,2	51,0	-0,2	5,9	5,7	-0,2
Podkarpackie	53,9	54,2	0,3	46,5	46,9	0,4	13,6	13,6	0,0
Podlaskie	55,1	53,3	-1,8	51,7	50,6	-1,1	6,1	5,2	-0,9
Pomorskie	54,9	56,6	1,7	49,9	52,8	2,9	9,2	6,6	-2,6
Śląskie	51,8	53,2	1,4	47,5	49,8	2,3	8,3	6,3	-2,0
Świętokrzyskie	58,8	60,2	1,4	53,5	54,1	0,6	9,1	10,1	1,0
Warmińsko – mazurskie	50,3	52,4	2,1	46,0	47,6	1,6	8,6	9,5	0,9
Wielkopolskie	59,1	59,0	-0,1	54,9	55,7	0,8	7,0	5,7	-1,3
Zachodniopomorskie	55,0	52,1	-2,9	49,9	47,3	-2,6	9,4	9,7	0,3

Źródło: opracowanie własne WUP w Szczecinie na podstawie wyników BAEL GUS.

W stosunku do wyników badania aktywności ekonomicznej ludności wiejskiej z IV kwartału 2014 roku sytuacja osób zamieszkujących tereny wiejskie województwa zachodniopomorskiego pogorszyła się, odnotowano niższy niż przed rokiem współczynnik aktywności zawodowej, wskaźnik zatrudnienia oraz wzrost stopy bezrobocia. Zmiany tych wskaźników rynku pracy w regionie były bardzo wyraźne na tle pozostałych województw. W przypadku ludności wiejskiej Pomorza Zachodniego spadek aktywności i poziomu zatrudnienia był największy, a pod względem wzrostu stopy bezrobocia (notowanym w trzech województwach) region uplasował się za województwami świętokrzyskim i warmińsko – mazurskim.

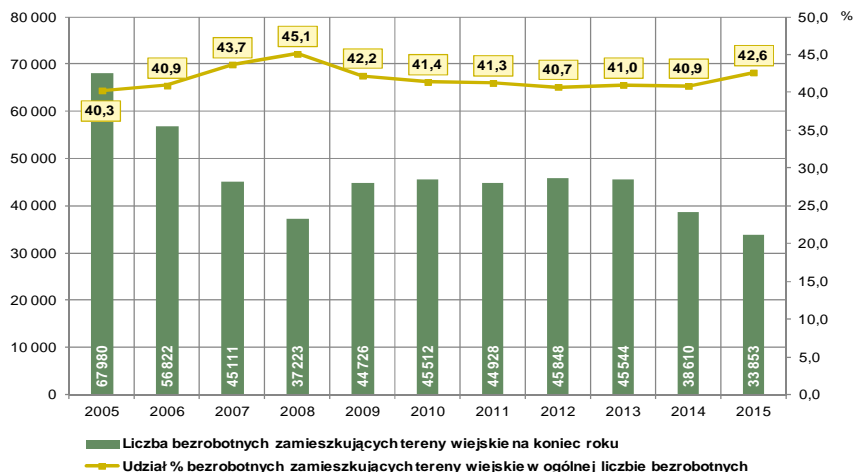
2. Bezrobocie rejestrowane na terenach wiejskich województwa zachodniopomorskiego w 2015 roku

2.1. Liczba osób bezrobotnych zamieszkujących obszary wiejskie

Na koniec 2015 roku w rejestrach powiatowych urzędów pracy z województwa zachodniopomorskiego znajdowały się łącznie 33 853 osoby zamieszkujące wieś, stanowiące 42,6% wszystkich bezrobotnych. W stosunku do danych z końca 2014 roku liczba bezrobotnych z obszarów wiejskich zmniejszyła się w regionie o 12,3%, a ich udział w ogólnej liczbie bezrobotnych zwiększył się o 1,7 pkt proc. Bezrobotni z terenów wiejskich stanowili w Polsce 44,9%. W grupie województw odsetek tej grupy bezrobotnych w ogóle bezrobotnych wahał się od 22,0% w województwie śląskim do 63,2% w województwie podkarpackim. Osoby posiadające gospodarstwo rolne, jeżeli spełniają warunek określony w art. 2 ust. 1 pkt 2 lit. d i e ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, również mają możliwość rejestracji w urzędzie pracy. Na koniec 2015 roku w województwie zachodniopomorskim były 42 takie

osoby, stanowiące 0,1% wszystkich bezrobotnych ze wsi, najmniej w Polsce. Analiza tej kwestii na poziomie wojewódzkim wskazuje na znaczne zróżnicowanie. Spośród wszystkich bezrobotnych w Polsce gospodarstwo rolne posiadało 43,2 tys. osób, tj. 6,2% zamieszkujących wieś. Najwyższy udział posiadających gospodarstwo rolne wśród bezrobotnych z analizowanej grupy notowany był głównie w województwach południowo – wschodniej Polski tj. podkarpackim – 14,5% (11,3 tys. osób), świętokrzyskim – 13,3%, łódzkim – 11,8%. Na powyższą sytuację ma wpływ struktura gospodarstw rolnych. W północnej i północno – zachodniej Polsce duży udział mają gospodarstwa wielkopowierzchniowe, natomiast na południu występuje znaczne rozdrobnienie gospodarstw i przewaga gospodarstw małych powierzchniowo.

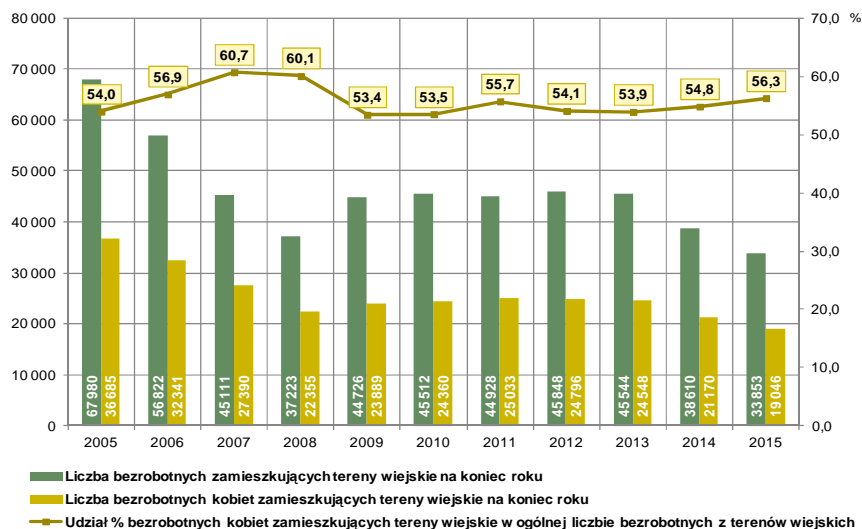
Wykres 4. Liczba bezrobotnych zamieszkujących tereny wiejskie oraz ich udział proc. w ogólnej liczbie bezrobotnych w województwie zachodniopomorskim w latach 2005 - 2015

Źródło: opracowanie własne WUP w Szczecinie na podstawie sprawozdania MPIPIS-01.

Wśród ogółu bezrobotnych z terenów wiejskich znajdowało się 19 046 kobiet, stanowiących 56,3% analizowanej grupy. W stosunku do danych z końca ubiegłego roku liczba bezrobotnych kobiet z terenów wiejskich w województwie zachodniopomorskim zmniejszyła się o 10%, a w przypadku ich udziału w ogóle bezrobotnych z terenów wiejskich notowano wzrost o 1,5 pkt proc. Dynamika spadku liczby bezrobotnych mężczyzn zamieszkujących wieś była wyższa niż w przypadku kobiet i w skali roku wyniosła 15,1%.

Wykres 5. Liczba bezrobotnych kobiet z terenów wiejskich oraz ich udział proc. w ogólnej liczbie bezrobotnych z terenów wiejskich w województwie zachodniopomorskim w latach 2005 - 2015

Źródło: opracowanie własne WUP w Szczecinie na podstawie sprawozdania MPIPIS-01.

Wedle danych z końca 2015 roku najwięcej bezrobotnych z terenów wiejskich zarejestrowanych było w powiecie koszalińskim – 3 339 osób. Wśród powiatów zauważalne są duże różnice w udziale osób zamieszkujących tereny wiejskie w ogólnej liczbie bezrobotnych. Zarówno na koniec 2014, jak i 2015 roku największy udział analizowanej grupy notowano w powiecie koszalińskim, odpowiednio 79,9% i 79,3% (niski poziom urbanizacji powiatu). Na koniec 2015 roku udział bezrobotnych ze wsi na poziomie poniżej 50% zaobserwowano w sześciu powiatach, spośród których najniższy notowano w powiecie białogardzkim – 41,9% (41,6% w 2014 roku). Spadek liczby bezrobotnych z terenów wiejskich w ciągu 12 miesięcy odnotowano we wszystkich powiatach ziemskich w regionie, od 5,2% w powiecie łobeskim do 21,8% w powiecie myśliborskim.

Tabela 2. Liczba bezrobotnych zamieszkujących tereny wiejskie województwa zachodniopomorskiego według powiatów w 2014 i 2015 roku

Powiat	2014 r.			2015 r.			Zmiana liczby bezrobotnych z terenów wiejskich (w %)
	Liczba bezrobotnych z terenów wiejskich	Liczba bezrobotnych kobiet z terenów wiejskich	Udział % bezrobotnych z terenów wiejskich w ogóle bezrobotnych	Liczba bezrobotnych z terenów wiejskich	Liczba bezrobotnych kobiet z terenów wiejskich	Udział % bezrobotnych z terenów wiejskich w ogóle bezrobotnych	
Białogardzki	1 861	917	41,6	1 712	871	41,9	-8,0
Choszczeński	2 237	1 198	62,7	2 104	1 150	62,8	-5,9
Drawski	2 046	1 095	43,5	1 932	1 026	44,0	-5,6
Goleniowski	1 633	948	50,6	1 479	877	53,5	-9,4
Gryficki	2 559	1 370	55,2	2 306	1 321	55,3	-9,9
Gryfiński	2 845	1 643	62,9	2 401	1 403	64,5	-15,6
Kamieński	1 840	1 066	55,5	1 723	979	55,5	-6,4
Kołobrzeski	1 445	753	45,0	1 132	623	45,5	-21,7
Koszaliński	3 914	2 145	79,9	3 339	1 918	79,3	-14,7
Łobeski	1 583	836	55,8	1 501	846	56,7	-5,2
Myśliborski	1 651	928	50,7	1 291	759	51,1	-21,8
Policki	1 363	791	48,8	1 195	715	49,2	-12,3
Pyrzycki	1 840	1 012	63,0	1 556	894	63,4	-15,4
Sławieński	2 298	1 159	55,3	2 034	1 037	55,2	-11,5
Stargardzki	2 856	1 589	44,7	2 289	1 298	44,1	-19,9
Szczecinecki	3 052	1 695	46,5	2 696	1 493	46,8	-11,7
Świdwiński	2 138	1 129	57,7	1 932	1 052	59,9	-9,6
Wałecki	1 449	896	50,7	1 231	784	50,7	-15,0
Zachodniopomorskie	38 610	21 170	40,9	33 853	19 046	42,6	-12,3

Źródło: opracowanie własne WUP w Szczecinie na podstawie sprawozdania MPIPS-01.

2.2. Bilans osób bezrobotnych z terenów wiejskich

W 2015 roku do rejestrów urzędów pracy na terenie województwa zachodniopomorskiego wprowadzono łącznie 51 165 osób zamieszkujących obszary wiejskie, podczas gdy w tym okresie wyłączono z ewidencji 55 922 osoby z tej grupy. Dane składające się na bilans bezrobotnych informują o dalszej poprawie sytuacji osób zamieszkujących wieś w stosunku do lat wcześniejszych. W analizowanym roku liczba rejestracji była niższa niż w 2014 roku, a liczba wyłączeń z ewidencji przewyższyła liczbę rejestracji o 4 757 osób (6 844 osoby przez rokiem).

W omawianym roku głównym powodem wyłączeń z ewidencji osób z terenów wiejskich województwa zachodniopomorskiego było podjęcie pracy – 27 873 osoby tj. 49,8% wyrejestrowań, o 3 pkt proc. więcej niż rok wcześniej. Kolejną liczną grupę bezrobotnych wyłączono z powodu niepotwierdzenia gotowości do pracy – 12 863 osoby tj. 23,0%

wykreślił i 2 777 osób mniej niż przed rokiem (26,1% w 2014 roku). Ze statusu bezrobotnego dobrowolnie zrezygnowało 3 275 osób zamieszkujących wieś czyli tak jak przed rokiem 5,9% wszystkich wyłączonych. W porównaniu z danymi dotyczącymi struktury wyłączeń z ewidencji osób zamieszkujących miasta zauważyć należy, że w tej grupie bezrobotnych odsetek wyrejestrowanych z powodu podjęcia pracy był niższy niż wśród mieszkańców wsi. Drugim znaczącym motywem wyłączeń mieszkańców miast było również niepotwierdzenie gotowości do pracy i udział takich osób był wyższy niż w przypadku bezrobotnych ze wsi.

Tabela 3. Bilans bezrobotnych według miejsca zamieszkania w województwa zachodniopomorskiego w 2014 i 2015 roku

Wyszczególnienie	2014 r.	udział % w wyłączeniach	2015 r.	udział % w wyłączeniach	Zmiana (w osobach)
wieś					
Bezrobotni zarejestrowani	52 966	x	51 165	x	-1 801
Osoby wyłączone z ewidencji bezrobotnych, z powodu:	59 810	x	55 922	x	-3 888
podjęcia pracy	27 967	46,8	27 873	49,8	-94
rozpoczęcia szkolenia	1 627	2,7	1 211	2,2	-416
<i>w tym w ramach bonu szkoleniowego</i>	x	x	176	x	x
rozpoczęcia stażu	4 487	7,5	3 985	7,1	-502
<i>w tym w ramach bonu stażowego</i>	x	x	208	x	x
rozpoczęcia przygotowania zawodowego dorosłych	8	0,0	11	0,0	3
rozpoczęcia prac społecznie użytecznych	2 499	4,2	2 481	4,4	-18
<i>w tym w ramach PAI</i>	x	x	220	x	x
skierowania do agencji zatrudnienia w ramach zlecenia działań aktywizacyjnych	x	x	4	0,0	x
rozpoczęcia realizacji indywidualnego programu zatrudnienia socjalnego lub podpisania kontraktu socjalnego	211	0,4	x	x	x
odmowy bez uzasadnionej przyczyny przyjęcia propozycji odp. pracy lub innej formy pomocy, w tym w ramach PAI	845	1,4	1 014	1,8	169
odmowy ustalenia profilu pomocy	x	x	0	0,0	
niepotwierdzenia gotowości do pracy	15 640	26,1	12 863	23,0	-2 777
dobrowolnej rezygnacji ze statusu bezrobotnego	3 531	5,9	3 275	5,9	-256
podjęcia nauki	100	0,2	77	0,1	-23
osiągnięcia wieku emerytalnego	262	0,4	319	0,6	57
nabycia praw emerytalnych lub rentowych	607	1,0	413	0,7	-194
nabycia praw do świadczenia przedemerytalnego	411	0,7	360	0,6	-51
inne	1 615	2,7	2 036	3,6	421
miasta					
Bezrobotni zarejestrowani	88 230	x	83 737	x	-4 493
Osoby wyłączone z ewidencji bezrobotnych, z powodu:	97 984	x	94 052	x	-3 932
podjęcia pracy	43 759	44,7	43 353	46,1	-406
rozpoczęcia szkolenia	3 256	3,3	2 270	2,4	-986
<i>w tym w ramach bonu szkoleniowego</i>	x	x	175	x	x
rozpoczęcia stażu	6 189	6,3	5 695	6,1	-494
<i>w tym w ramach bonu stażowego</i>	x	x	301	x	x
rozpoczęcia przygotowania zawodowego dorosłych	18	0,0	61	0,1	43
rozpoczęcia prac społecznie użytecznych	1 738	1,8	1 624	1,7	-114
<i>w tym w ramach PAI</i>	x	x	190	x	x
skierowania do agencji zatrudnienia w ramach zlecenia działań aktywizacyjnych	x	x	18	0,0	x
rozpoczęcia realizacji indywidualnego programu zatrudnienia socjalnego lub podpisania kontraktu socjalnego	319	0,3	x	x	x
odmowy bez uzasadnionej przyczyny przyjęcia propozycji odp. pracy lub innej formy pomocy, w tym w ramach PAI	1 762	1,8	3 023	3,2	1 261

Wyszczególnienie	2014 r.	udział % w wyłączeniach	2015 r.	udział % w wyłączeniach	Zmiana (w osobach)
odmowy ustalenia profilu pomocy	x	x	1	0,0	x
niepotwierdzenia gotowości do pracy	29 422	30,0	26 697	28,4	-2 725
dobrowolnej rezygnacji ze statusu bezrobotnego	5 595	5,7	5 061	5,4	-534
podjęcia nauki	247	0,3	181	0,2	-66
osiągnięcia wieku emerytalnego	643	0,7	722	0,8	79
nabycia praw emerytalnych lub rentowych	906	0,9	645	0,7	-261
nabycia praw do świadczenia przedemerytalnego	1 212	1,2	980	1,0	-232
inne	2 918	3,0	3 721	4,0	803

Źródło: opracowanie własne WUP w Szczecinie na podstawie sprawozdania MPIPS-01.

Pracę niesubsydiowaną podjęło 23 486 osób zamieszkujących obszary wiejskie województwa zachodniopomorskiego, co stanowiło 84,3% wszystkich podjęć pracy. Z zatrudnienia subsydiowanego skorzystało 4 387 osób czyli pozostałe 15,7% wyłączonych w związku z podjętym zatrudnieniem. W ramach pracy niesubsydiowanej działalność gospodarczą podjęło 821 osób, a pracę sezonową w analizowanym roku znalazło 3 031 osób zamieszkujących wieś⁴. Z subsydiowanych form zatrudnienia w 2015 roku największą grupę skierowano do pracy w ramach robót publicznych – 1 375 osób (31,3% pracy subsydiowanej). Do prac interwencyjnych skierowano 1 170 osób (26,7% zatrudnienia subsydiowanego), 876 osób podjęło pracę w ramach refundacji kosztów zatrudnienia bezrobotnego (20,0%), 781 osób rozpoczęło działalność gospodarczą (17,8%). W porównaniu z bezrobotnymi z miast, mieszkańcy wsi częściej podejmowali pracę w ramach zatrudnienia sezonowego (rolnictwo, sektor turystyczny). Odmierna sytuacja obserwowana jest w przypadku podjęcia niesubsydiowanej działalności gospodarczej. Tutaj zdecydowanie wyróżniali się mieszkańcy miast, którzy według statystyk w 2015 roku zapoczątkowali 1 578 działalności gospodarczych. Z analizy porównawczej skali podjęć zatrudnienia subsydiowanego w ramach poszczególnych form aktywizacji oferowanych przez urzędy pracy wynika, że w przypadku mieszkańców miast popularniejsze było podjęcie działalności gospodarczej oraz częściej korzystali oni z możliwości zatrudnienia w związku z przyznaniem tzw. bonu na zasiedlenie czy bonu zatrudnieniowego. Otrzymanie bonu na zasiedlenie wiąże się z podjęciem pracy poza miejscem zamieszkania, a statystyki dotyczące tej formy wsparcia mogą świadczyć o większej mobilności zawodowej młodych mieszkańców miast niż mieszkańców wsi.

Tabela 4. Podjęcia pracy bezrobotnych według miejsca zamieszkania w województwie zachodniopomorskim w 2014 i 2015 roku

Wyszczególnienie	2014 r.	udział %	2015 r.	udział %	Zmiana (w osobach)
wieś					
podjęcie pracy, w tym:	27 967	x	27 873	x	-94
niesubsydiowanej	23 968	85,7	23 486	84,3	-482
podjęcie działalności gospodarczej	x	x	821	3,5	x
praca sezonowa	3 219	13,4	3 031	12,9	-188
subsydiowanej	3 999	14,3	4 387	15,7	388
prac interwencyjnych	830	20,8	1 170	26,7	340
robót publicznych	1 461	36,5	1 375	31,3	-86
podjęcia działalności gospodarczej	798	20,0	781	17,8	-17
<i>w tym w ramach bonu na zasiedlenie</i>	x	x	2	x	x
podjęcia pracy w ramach refundacji kosztów zatrudnienia bezrobotnego	806	20,2	876	20,0	70

⁴ Informacja pochodzi ze sprawozdań MPIPS-01 o rynku pracy dot. bezrobocia rejestrowanego, w tym rejestracji i wyłączeń z ewidencji urzędów pracy.

Wyszczególnienie	2014 r.	udział %	2015 r.	udział %	Zmiana (w osobach)
podjęcia pracy poza miejscem zamieszkania w ramach bonu na zasiedlenie	x	x	52	1,2	x
podjęcia pracy w ramach bonu zatrudnieniowego	x	x	51	1,2	x
podjęcia pracy w ramach świadczenia aktywizacyjnego	x	x	1	0,0	x
podjęcia pracy w ramach grantu na telepracę	x	x	0	0,0	x
podjęcia pracy w ramach refundacji składek na ubezpieczenia społeczne	x	x	0	0,0	x
podjęcia pracy w ramach dofinansowania wynagrodzenia za zatrudnienie skierowanego bezrobotnego powyżej 50 roku życia	x	x	48	1,1	x
inne	104	2,6	33	0,8	-71
miasta					
podjęcie pracy, w tym:	43 759	x	43 353	x	-406
niesubsydiowanej	37 720	86,2	35 966	83,0	-1 754
podjęcie działalności gospodarczej	x	x	1 578	4,4	x
praca sezonowa	2 971	7,9	2 750	7,6	-221
subsydiowanej	6 039	13,8	7 387	17,0	1 348
prac interwencyjnych	882	14,6	1 391	18,8	509
robót publicznych	1 914	31,7	2 592	35,1	678
podjęcia działalności gospodarczej	1 710	28,3	1 494	20,2	-216
<i>w tym w ramach bonu na zasiedlenie</i>	x	x	5	x	x
podjęcia pracy w ramach refundacji kosztów zatrudnienia bezrobotnego	1 284	21,3	1 395	18,9	111
podjęcia pracy poza miejscem zamieszkania w ramach bonu na zasiedlenie	x	x	225	3,0	x
podjęcia pracy w ramach bonu zatrudnieniowego	x	x	60	0,8	x
podjęcia pracy w ramach świadczenia aktywizacyjnego	x	x	0	0,0	x
podjęcia pracy w ramach grantu na telepracę	x	x	0	0,0	x
podjęcia pracy w ramach refundacji składek na ubezpieczenia społeczne	x	x	1	0,0	x
podjęcia pracy w ramach dofinansowania wynagrodzenia za zatrudnienie skierowanego bezrobotnego powyżej 50 roku życia	x	x	64	0,9	x
inne	249	4,1	165	2,2	-84

Źródło: opracowanie własne WUP w Szczecinie na podstawie sprawozdania MPiPS-01.

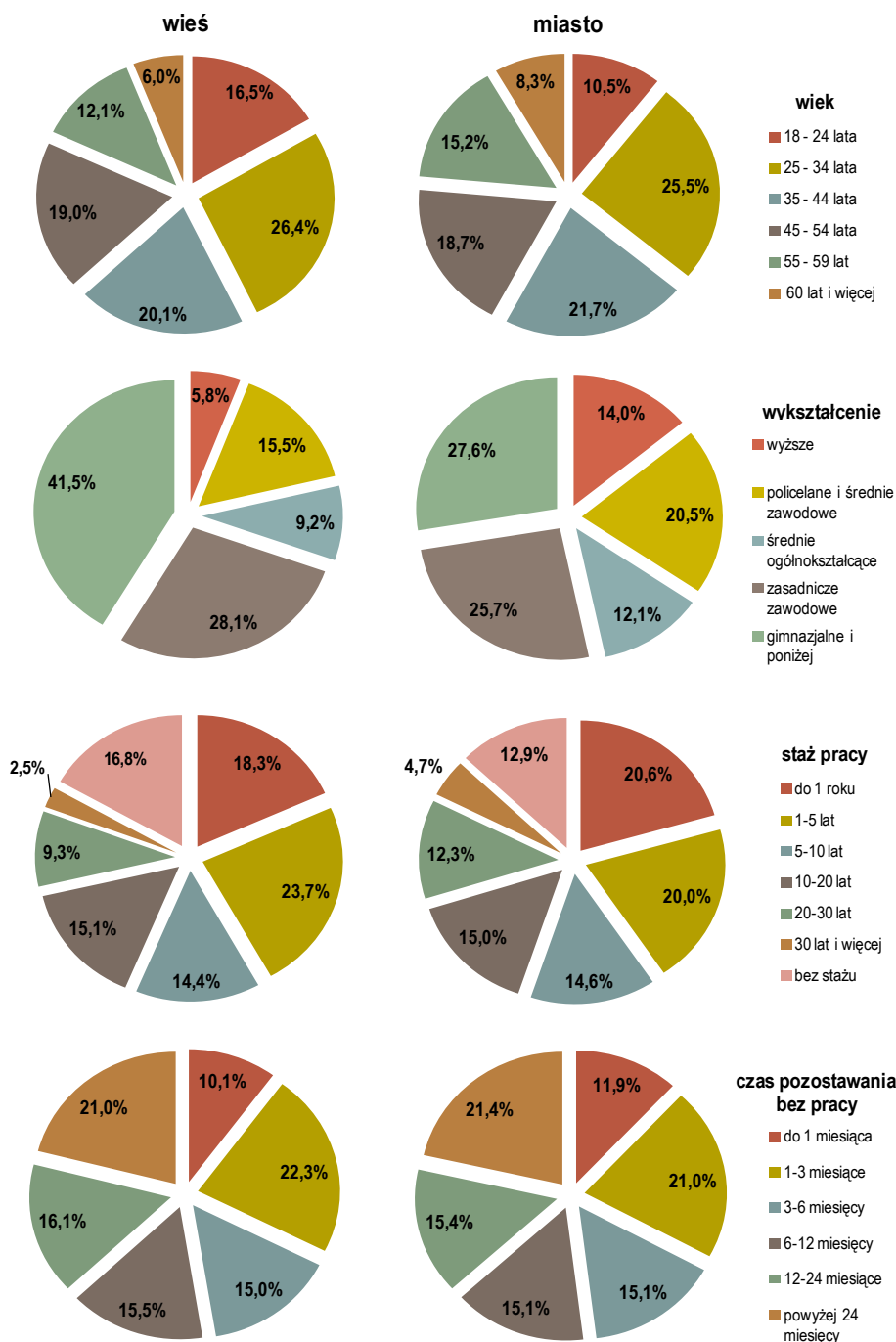
W 2015 roku na subsydiowanych miejscach pracy zatrudniono o 388 osób z terenów wiejskich więcej niż w roku wcześniejszym. Największy wzrost odnotowano w grupie osób zatrudnionych w ramach prac interwencyjnych (o 340 osób). O 70 osób więcej podjęło pracę w ramach refundacji kosztów zatrudnienia bezrobotnego.

2.3. Struktura osób bezrobotnych z terenów wiejskich według wieku, wykształcenia, stażu pracy i czasu pozostawania bez pracy

Na koniec 2015 roku najwięcej osób z terenów wiejskich zarejestrowanych w urzędach pracy w województwie zachodniopomorskim znajdowało się w przedziale wiekowym 25 – 34 lata tj. 8 929 osób, stanowiących 26,4% analizowanej zbiorowości. Co piąty bezrobotny był w wieku 35 – 44 lata i 45 – 54 lata (od 19,0% do 20,1%). Osoby bezrobotne do 25 roku życia stanowiły 16,5% bezrobotnych z terenów wiejskich. W stosunku do danych z końca 2014 roku liczba bezrobotnych zwiększyła się tylko w najstarszej grupie wiekowej tj. 60 lat i więcej, o 15,5%. Spadki w liczbie bezrobotnych wahały się od 10,0% w przedziale wiekowym 55 – 59 lat do 21,0% w przedziale 18 – 24 lata. W przypadku najmłodszych bezrobotnych notowano także wyraźny spadek ich udziału w strukturze wiekowej bezrobotnych z terenów wiejskich o 1,8 pkt proc.

Porównanie struktury bezrobotnych według wieku z uwzględnieniem miejsca zamieszkania pozwala zauważyć istotne różnice. Zarówno wśród bezrobotnych ze wsi, jak i z miast największe grupy tworzą osoby w wieku 25 – 34 lata. Duża rozbieżność w udziale bezrobotnych zauważalna jest w najmłodszej grupie wiekowej tj. 16,5% na wsi wobec 10,5% w miastach. W strukturze wiekowej bezrobotnych z miast mniejszy udział notowano w przypadku bezrobotnych do 35 roku życia, co miało wpływ na wyższy udział bezrobotnych ze starszych grup wiekowych.

Wykres 6. Struktura bezrobotnych według wieku, wykształcenia, stażu pracy i czasu pozostawania bez pracy w zależności od miejsca zamieszkania w województwie zachodniopomorskim na koniec 2015 roku

Źródło: opracowanie własne WUP w Szczecinie na podstawie załącznika 5 do sprawozdania MPiPS-01.

Analiza danych dotyczących wykształcenia bezrobotnych z końca 2015 roku pozwala stwierdzić, że najwięcej bezrobotnych z terenów wiejskich posiadało wykształcenie gimnazjalne lub niższe – 14 034 osoby tj. 41,5%, a następnie

zasadnicze zawodowe – 9 512 osób tj. 28,1%. Dyplom uczelni wyższej posiadało 1 971 osób zamieszkujących wieś tj. 5,8% zarejestrowanych. W ciągu roku odnotowano spadki liczby bezrobotnych z obszarów wiejskich na każdym z poziomów wykształcenia, od 6,9% w grupie z wykształceniem wyższym (wzrost udziału w strukturze o 0,3 pkt proc.) do 14,8% z wykształceniem zasadniczym zawodowym (spadek udziału w strukturze o 0,8 pkt proc.).

Z zestawienia struktury bezrobotnych według miejsca zamieszkania wynika, że osoby zamieszkujące obszary miejskie są lepiej wykształcone i w swojej grupie mają znacznie większy odsetek osób z wykształceniem wyższym (o 8,2 pkt proc. więcej), policealnym i średnim zawodowym oraz średnim ogólnokształcącym. W przypadku bezrobotnych mieszkańców terenów wiejskich przewaga zauważalna jest wśród osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym oraz gimnazjalnym i niższym (różnica 13,9 pkt proc.).

Wśród 33 853 osób bezrobotnych z terenów wiejskich na koniec 2015 roku najczęściej posiadało staż pracy od roku do 5 lat – 8 010 (23,7%). Liczną grupę tworzyły także osoby dokumentujące roczny staż pracy – 6 185 osób (18,3%) i nie posiadające stażu pracy – 5 682 osoby (16,8%). W stosunku do danych z końca 2014 roku liczba bezrobotnych zmniejszyła się w każdym przedziale wedle posiadanego doświadczenia zawodowego, od 9,2% w grupie z rocznym doświadczeniem do 17,7% wśród bezrobotnych bez stażu pracy. Natomiast w strukturze o 0,6 pkt proc. zwiększyła się grupa bezrobotnych z terenów wiejskich z rocznym doświadczeniem, a o 1,1 pkt proc. zmniejszył się udział osób bez stażu pracy. Z analizy stażu pracy bezrobotnych z uwzględnieniem miejsca zamieszkania wynika, że wśród zarejestrowanych zamieszkujących wieś największy udział mają osoby ze stażem od jednego roku do 5 lat, a w grupie bezrobotnych z miast na pierwszym miejscu plasują się osoby z rocznym stażem pracy, a następnie ze stażem od roku do 5 lat. W przypadku mieszkańców miast większy odsetek zauważalny jest wśród zarejestrowanych z ponad 20 – letnim doświadczeniem zawodowym. Grupa bez stażu pracy jest większa wśród bezrobotnych z terenów wiejskich – 16,8% wobec 12,9% w grupie rezydentów miast.

Na koniec 2015 roku najczęściej osób z terenów wiejskich pozostawało w ewidencji urzędów pracy od jednego do 3 miesięcy – 7 565 osób tj. 22,3%. Najdłużej w ewidencji urzędów pracy – ponad 24 miesiące – znajdowała się grupa 7 109 bezrobotnych tj. 21,0% zarejestrowanych. W ciągu 12 miesięcy spadki liczby bezrobotnych notowano w każdym przedziale według długości pozostawania bez pracy od 6,8% w grupie poszukujących zatrudnienia od jednego do 3 miesięcy do 19,2% wśród znajdujących się w rejestrach od 12 do 24 miesięcy. W porównaniu z końcem 2014 roku odnotowano w strukturze bezrobotnych z terenów wiejskich wzrost udziału korzystających z pomocy urzędów pracy od ponad 24 miesięcy, o 0,7 pkt proc.

Rozpatrując strukturę bezrobotnych według czasu pozostawania bez pracy z podziałem na miejsce zamieszkania należy stwierdzić, że w obydwu przypadkach jest ona zbliżona, a większe różnice w odsetkach bezrobotnych z poszczególnych grup nie występują. Największy udział mają osoby pozostające bez pracy od jednego do 3 miesięcy, a następnie od ponad dwóch lat.

2.4. Bezrobotni będący w szczególnej sytuacji na rynku pracy

Według danych z końca 2015 roku osoby zamieszkujące wieś stanowiły 42,6% wszystkich bezrobotnych w regionie, a pozostałe 57,4% zamieszkiwało miasta. Analiza zamieszkujących wieś bezrobotnych będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy informuje, że ponad połowę z nich stanowią osoby długotrwale bezrobotne – 57,1%. Ponad 30% mieszkańców wsi to osoby bezrobotne, które nie ukończyły 30 roku życia (22,8% w miastach). Orzeczenie

o niepełnosprawności przedłożyło w urządzenie pracy 3,9% bezrobotnych z obszarów wiejskich wobec 5,7% wśród bezrobotnych z miast.

Struktura bezrobotnych według poszczególnych kategorii bezrobotnych będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy z uwzględnieniem miejsca zamieszkania pokazuje, że bezrobotni mieszkańcy wsi przeważają tylko w grupie bezrobotnych do 25 roku życia. Zdecydowana przewaga bezrobotnych z miast (ponad 60% osób) widoczna jest wśród zarejestrowanych korzystających ze świadczeń z pomocy społecznej, w grupie bezrobotnych niepełnosprawnych oraz w zbiorowości bezrobotnych powyżej 50 roku życia.

Tabela 5. Bezrobotni będący w szczególnej sytuacji na rynku pracy według miejsca pracy w województwie zachodniopomorskim na koniec 2015 roku

Wyszczególnienie	Liczba bezrobotnych			Udział % w ogółem			Udział % w kategorii	
	ogółem	zamieszkali na wsi	zamieszkali w mieście	ogółem	zamieszkali na wsi	zamieszkali w mieście	zamieszkali na wsi	zamieszkali w mieście
ogółem	79 393	33 853	45 540	100,0	100,0	100,0	42,6	57,4
bezrobotni będący w szczególnej sytuacji na rynku pracy	67 905	29 261	38 644	85,5	86,4	84,9	43,1	56,9
do 30 roku życia	20 603	10 221	10 382	26,0	30,2	22,8	49,6	50,4
<i>w tym do 25 roku życia</i>	10 379	5 587	4 792	13,1	16,5	10,5	53,8	46,2
długotrwale bezrobotni	43 963	19 327	24 636	55,4	57,1	54,1	44,0	56,0
powyżej 50 roku życia	24 964	9 522	15 442	31,4	28,1	33,9	38,1	61,9
korzystające ze świadczeń z pomocy społecznej	544	83	461	0,7	0,2	1,0	15,3	84,7
posiadające co najmniej jedno dziecko do 6 roku życia	13 102	6 197	6 905	16,5	18,3	15,2	47,3	52,7
posiadające co najmniej jedno dziecko niepełnosprawne do 18 roku życia	126	51	75	0,2	0,2	0,2	40,5	59,5
niepełnosprawni	3 924	1 326	2 598	4,9	3,9	5,7	33,8	66,2

Źródło: opracowanie własne WUP w Szczecinie na podstawie sprawozdania MPiPS-01 i załącznika 5 do sprawozdania MPiPS-01.

Podsumowanie

Przeprowadzona analiza bezrobocia ludności województwa zachodniopomorskiego pozwoliła określić podobieństwa i różnice w kwestii aktywności zawodowej i struktury bezrobocia z uwzględnieniem miejsca zamieszkania. Zakłady pracy zlokalizowane są głównie w miastach, wieś natomiast kojarzona jest z gospodarstwami rolnymi, a istniejąca tam liczba miejsc pracy jest niewystarczająca. Obok ludności związanej z działalnością rolniczą obszary wiejskie zamieszkuje ludność bezrolna bez wystarczających perspektyw na zatrudnienie w miejscu zamieszkania. Brak możliwości znalezienia zatrudnienia na obszarach wiejskich wymusza migrację zarobkową ich mieszkańców. Z drugiej strony to tereny wiejskie są w ostatnim czasie popularnym kierunkiem migracji. Dotyczy to w głównej mierze w obrębie województwa zachodniopomorskiego obszarów zlokalizowanych w sąsiedztwie Szczecina (powiat policki i goleniowski) jako miejsca zatrudnienia czy nauki. Ludność napływowa na obszary wiejskie zmienia miejsce zamieszkania ale często miejsce pracy pozostaje bez zmian. Mniejszą mobilnością charakteryzuje się ludność bezrolna, chociażby na obszarach na których funkcjonowały państwowe gospodarstwa rolne, która po ich zamknięciu miała problem ze znalezieniem zatrudnienia. W tym przypadku potrzebna jest zmiana lub uzupełnienie kwalifikacji i aktywizacja zawodowa osób dotkniętych bezrobociem strukturalnym.

Z wyników Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności z IV kwartału 2015 roku wynika, że współczynnik aktywności zawodowej ludności wiejskiej województwa zachodniopomorskiego kształtował się na poziomie 52,1% wobec 55,0% w analogicznym okresie ubiegłego roku i był niższy niż wśród mieszkańców miast, o 0,1 pkt proc. W stosunku do wyników badania przeprowadzonego w IV kwartale 2014 roku zaobserwowano także spadek wskaźnika zatrudnienia o 2,6 pkt proc. Wśród mieszkańców miast powyższy wskaźnik zwiększył się o 0,6 pkt proc. W skali roku notowano wzrost stopy bezrobocia (liczonego według metodologii BAEL GUS) wśród mieszkańców obszarów wiejskich z 9,4% na 9,7%. Poprawę sytuacji notowano w tym czasie wśród badanych mieszkańców miast tj. spadek bezrobocia o 0,6 pkt proc. Porównanie wyników z BAEL w województwach za pierwsze półrocze br. pozwala stwierdzić, że sytuacja osób z terenów wiejskich województwa zachodniopomorskiego jest wyraźnie trudniejsza niż w większości regionów w Polsce.

Dane z bezrobocia rejestrowanego informują, że na koniec 2015 roku blisko 33,9 tys. osób bezrobotnych zamieszkiwało obszary wiejskie, o 12,3% mniej niż na koniec 2014 roku. Ich udział w ogóle zarejestrowanych wyniósł 42,6% i w ostatnich latach pozostaje na zbliżonym poziomie. Większość bezrobotnych zamieszkujących wieś stanowiły kobiety – 56,3% (o 1,5 pkt proc. więcej niż na koniec 2014 roku). Bezrobotni z terenów wiejskich to głównie osoby w wieku 25 – 34 lata, posiadające wykształcenie maksymalnie gimnazjalne, dokumentujące staż pracy od roku do 5 lat, korzystające ze wsparcia urzędów pracy od jednego do 3 miesięcy. W porównaniu z bezrobotnymi mieszkańcami miast wyraźnie wyższy udział w strukturze bezrobotnych ze wsi zauważalny był w grupie wiekowej 18 – 24 lata, wśród zarejestrowanych dokumentujących wykształcenie gimnazjalne i niższe, w grupie bez stażu pracy. Struktura bezrobotnych według czasu pozostawania bez pracy z uwzględnieniem miejsca zamieszkania była w obydwu grupach zbliżona. Bezrobotni ze wsi charakteryzują się niższym niż mieszkańcy miast poziomem wykształcenia. Osoby z wykształceniem wyższym stanowiły 5,8% wśród bezrobotnych z terenów wiejskich, podczas gdy wśród mieszkańców miast odsetek ten wyniósł 14,0%. Wykształcenia średniego nie posiadało 70,0% badanej grupy wobec 53,3% w grupie bezrobotnych z miast.